

גילוי אליהו

הצגה על מלחמה לפי ספרו של ס. יזהר

” פירורי היזכרות של לא לוחם

במסע משני עברי התעלה החסומה

באמצע רעידת האדמה הגדולה ששינתה את העולם

בין שני צבאות גדולים מאד ומתחת למוות גדול מדי

בתוך פקיחת העיניים אם כל זה באמת היה מוכרח

ואיך דרך כל האבדון הנורא ההוא

גם הלכו כל הזמן לקראת גילוי אליהו”

זהו ניסיון להעלות באוב את רעידת האדמה ההיא, ובפרספקטיבה של זמן לנסות לחדור אל הרעד האישי ולשאול את השאלות המוסריות שמבצבצות מבעד.

היצירה הבימתית מתבססת על רצף סיפורי של דובר שמתבונן באירועי מלחמה, ומציב תנאים ליצירת תמונות של הווה בימתי.

הדובר נע במציאות מפורקת. שברי דברים שאיבדו את ההקשרים הרגילים שלהם. תחושה זו תוביל את הגישה הבימתית - ניסיון לפרוק ובחינה מחדש של החלקיקים שמרכיבים את המלחמה: המילים, הדימויים, הפחד, החיפוי עליו, הריצה, הרוח, נשמות שעוזבות את השדה, החיפוש אחר נחמה.

חקירת ההתרחשויות כרוכה בחקירה של אופני הייצוג הבימתי של מלחמה וזאת בדיאלוג מילולי צלילי וחזותי עם אופני התצוגה של מיתוס סיפורי הקרבות המקומי ליצירת טקסט שמנסה לחדור אל הצעקה החשופה שמתחת. על הבמה נרקמות תמונות בימתיות בהן נוצר כל פעם בסימון קל וחופשי אזור פעולה. התמונות מצטיירות ונמחקות כל פעם מחדש. כמו ציור על חול. כמו פרקים בספר. בהדרגה, המחיקה חדלה להיות אפשרית, והתמונות מצטברות האחת על גבי השניה לשכבות של מציאות.

תהליך ההצגה משקף את עמדת המתבונן: הדובר המרכזי מתחיל כמשקיף מהצד. מתעד. בוחן, בודק. בהדרגה הוא עצמו נשאב אל עומק האימה. אל מקום האינטימיות של האדם בינו לבין פגיעותו. אל קו הגבול הדקיק שבין החיים לבין המוות.

גילוי אליהו

לפי ס. יזהר

טקסט עבודה

עריכה להצגה: רות קנר

דמויות:

דובר הסיפור – "לא לוחם"
מקלף תפוחי אדמה
איש בסרבל עבודה מטונף
בדרן בהופעה שתחילתה בבדיחות גסות וסיומה בהפצה
יוני – הקצין שמגלה את "ההשגחה העליונה"
פולקסוואגן דבל קבינה כחולה

הזה שלא רואים אותו

העיבוד לבמה: בטכניקה של תיאטרון סיפור. הדמויות מתהוות ומתפוגגות
בסצנות השונות. הטקסטים אינם עוברים דרך תיווך של מחזה אלא מקבלים
הקשר בימתי ופרוק בהתאם לקולות השונים הדוברים אותם. השחקנים
מגלמים את הדמויות וכן מפעילים אלמנטים חזותיים.

תמונות

1. חיפוש אליהו
2. פעם
3. שמועות
4. כותבים מכתבים
5. הופעת אומנים
6. נסיעה בפולקסוואגן
7. ההשגחה העליונה
8. מקלחת שדה
9. פוקסטרוט
10. סיפורי קרב
11. איך אדם אוסף עצמו ומתחיל לרוץ
12. תחת אש
13. גילוי אליהו

קצת אחרי שצלחו את התעלה על גשר הרפסודות ההוא שהוקם באיחור ובחופזה
וחישב להתמוטט נטוי על צידו מתחת כל מכונית כבדה שזחלה ועברה בזהירי
זהירות מצד לצד, גם כשהלכו מצדי כל אחת והדריכו וצעקו לנהגים המבולבלים
והחרשים מכל הרעש של המעבר ושביקשו שיהיה שקט כמה שאפשר, ולאחר
ששתיים באמת מעדו פתאום והתהפכו ונפלו למים ואנשיהן רק בקושי ניצלו
ונימשו, ולא היה זמן לא אליהם ולא לשום הפרעה מטופשת ולא לכלום ורק
להספיק, מהר לפני שירגישו המצרים ולהעביר כמה שאפשר יותר בהתעלם מכל
האי סדר ומכל האי אפשר ומכל הלא מוכנים עוד, מתי זה היה בדיוק, ביום
שלישי, לא? כן, בשישה-עשר באוקטובר, כן,
ומאז לא שמענו דבר על אליהו.

אם לא תבקע לך דרך..בתוך מהומת הפקקים..אין לך סיכוי ורק תתרמס מתחת
או רק תתמעך בין שניים. וכולם צועקים שקט, שיהיה סדר ומקללים שתזוז
והיה יכול להיות די שמח אלמלא שאיזו שמחה כאן על ראשך, ורק לצאת מהר
ולברוח מטאסה אם אמנם זאת היא טאסה ואם זה פה הוא אתה עצמך.
וצריך להיות אי כאן איזה סיבוב הכרחי, שממנו יהיה יוצא אחד הצירים
המפורסמים מעתה ולדורות בשמות הצופן שלהם "עכביש ו"טרטור" ..איפה זה
ואיפה זה...הי, אתה, שם, כן, אתה, מה זה כאן, תגידי? אתה לא? אז מי
כן יודע? זהירות זהירות טראח התנגשנו, אחורה אחורה איפה
העיניים שלך אתה שם חמור אחד אני אי אפשר אי אפשר תזוז אתה
אני לא אתה צא משם קח אתה הלאה אני אי אפשר תזוז תזוז אתה
שם ואתה גם כן. יובל ימח שמך איפה אתה....

עוד מעט נחטוף מן האוויר או מן הארטילריה על הרמפות שלהם...
יהיה בסדר יהיה בסדר,

ואיפה מזרח כאן,

ואיך תגלה את אליהו? איך תצא מכאן לשאול בכל מיני מקומות? כולם דומים
לכולם, נדחפים, וכובשים... צעד וכמעט צעד ממה שנדמה להם כקדימה...

צועקים ופתאום צוחקים ושוב צועקים יובל יימח שמך איפה אתה, וכל

מיני... או אולי תצוך פתאום למעלה איזו **כומתה אדומה** של צנחנים או

תבצבץ מלמטה איזו **נעל אדומה** מפני שאליהו הלוא מן הצנחנים ובאמת גם

היה פעם עם הכומתה האדומה והנעלים, וגם היה מאותה פלוגה עצמה

שהייתה שם בירושלים, אז כשהלכה וירדה כל הלילה את כל הרחוב ההוא

היורד עד חומת העיר העתיקה, כשהתחילו בערב בשמונים לוחמים וגמרו

בבוקר בארבעה עומדים על הרגליים ולמזלנו גם אליהו ביניהם.....כן,

והייתה דרישת שלום אחת, מצחיקה, ודווקא מן הרב ההוא, שטילפן כשחזר מן

הצד השני, וזה כבר לאחר שהוקם הגשר, כלומר לאחר אותו יום שלישי

השישה-עשר באוקטובר, ואמר לתמהון כולנו ולא להאמין רק שתי מילים בלתי

נשכחות שנתבקש להעביר: "אקספורט אקספורט", זה כל מה שביקש להעביר

אלינו, וגם הוסיף תמה גם הוא, שכן, אמנם היה צנחן אחד, בג'יפ, בלונדיני

אחד, או אולי שחזר מאובק, שם ממש בסיבוב לפני שהספיק הרב לעלות על

הגשר ותודה לאל גם רגע לפני ההפגזה הנוראה ההיא שבדיוק ניחתה אז

עליהם, והכול רק בתנאי שיטלפן הרב בבקשה למספר שנתן לו ורק יאמר את

הסיסמא הזאת "אקספורט אקספורט", ושאנחנו כבר נבין מעצמנו שמי זה יכול

להיות מלבד אליהו שביקש..... שנמשיך ביצוא הפרחים, למרות כל ההיסטריה

וכל המלחמה, ושככול שעוד יש טיסות, לשלוח את הפרחים, זו העונה וזו

הפרנסה, והיו לו אז ורדים נפלאים.... וה"אקספורט אקספורט" שאמר הרב

בהרבה חיוכים כגמול על נענוע הלולב והאתרוג וה"אמן", שהיה אליהו מוכן לומר בנפש חפצה אם הרב מצדו ימלא את בקשתו, ושהיה מוכן אפילו להוסיף ולנענע הכל וגם את הרב עצמו עד הערב ובלבד שהפרחים ייקטפו ויישלחו..

וזה היה הדבר האחרון ששמענו מאליהו.

ושמועות נוראות הולכות כל הזמן, אין כוח לשמוע, וכל טלפון מקפיץ וכל אין טלפון מפיל יאוש. ושום דבר מאליהו ולא מחבריו ולא ברור גם למי בעצם הם שייכים כעת ותחת איזה פיקוד,

חייל: אולי שמה...אי שם..(בפיזור ידיים סתמי)...בבוקר היו שם לקחת ציוד,
...אולי הם עדיין בסביבה...אולי בין הרמפות ההן..איפה שהוא...(ניפנה וצועק בקריעת גרון לתוך המכשיר) שלילי, שלילי, אני חוזר, שלילי,

אבל, אומרים, שלצנחנים הוותיקים הללו להם דווקא אין מה לדאוג. הם אלופי הארץ ב"הסתדרויות" שלהם...באמצע כל המלחמות וגם בשדה הפתוח, מתקלחים ומחליפים והם מומחים שלא לסבול סתם, מלבד כזכור ברחוב ההוא כשנשלחו בירושלים לרדת בו אל החומה והתחילו בשמונים בריאים ונשארו רק ארבעה בבוקר עומדים על רגליהם...נשבעים שכף רגלם לא תדרוך עוד בעיר הזאת, והם חברים לא יפרדו לעולם, ודבר לא יחסר להם לא בצידוד ולא בתחמושת ולא בעיתונים ולא בסיגריות ולא בסטייקים ולא בבירה צוננת, תמיד ובכל מקום.

חייל: (צועק בקריעת גרון לתוך המכשיר) שלילי, שלילי, אני חוזר, שלילי.

פעם

פעם היה חיל-צבא קם ועולה על הסוסים, ויוצא צבעוני עם דגלים מתנפנפים
ועם חצוצרות ותרועות, ונסים ורמחים והרבה יופי סוסים ופרשים, וגזודים
אחר גזודים בסדר יפה היו יוצאים אז בטפיפה...

ואין היום כלום מכל זה... לא סוסים ולא גמלים ולא דגלים ולא נסים ולא
תרועות חצוצרה, מדבר חשוף, רוח חמה, גדרות תייל שניירות כל העולם
נדבקו בהם ושפתאום נשר גדול אחד פורש לו כנפיים ועף אדיר ועולה ואינו
אלא עיתון מעריב עזוב שהרוח הפריחה פתוח עד שנתפש בגדר שתפשה בו
והוא נלבט עליה וכל חדשותיו נקרעות לרוח.

שמועות

אבל למטה, בין ערמות סירים ששמשו אולי כמין מטבח, שם יושב מישהו כמו לא מכאן ומקלף במומחיות תפוחי אדמה. מסביב יהום הסער והוא מקלף, והוא יודע לספר איך צלחו

הג'יפים ההם את התעלה ממש בצליחה הראשונה,

הוא היה שם ממש על המים, כשהגשר הזה היה רועד כולו ומשקשק מצד אל צד וכל הזמן הולך לשקוע או להתפרק או להתהפך וגם הפך למים שני זחלמים או טנקים וחבל כל כך, אבל האנשים ניצלו, נדמה לו,

והם, הצנחנים בג'יפים שלהם, שהיו שם כמו יתושים בין פילים וכבר זינקו זריזים החוצה והתפרצו ישר והתפרסו שם כמו שדים... ובעצם הם היו הראשונים לצלוח וכל הכבוד...

ואחריהם ירדו בקושי כל הכבדים כמו אוזים צולעים שישה עשר טנקים, נדמה לו, כן,

איפה הם כעת?

כן, כי זה היה ממש משהו, ביום ההוא, כבר לא זוכר איזה מכולם מפני שלא זוכר גם איזה יום היום, מה זה היום, איציק?

הערב יורד כל הזמן...ושמועות מכל צד

הם יודעים איך היה מדובר כל הזמן על גשר טרומי אחד שצריך היה להטיל מעל התעלה, ושעליו אמורים היו לעבור הצנחנים עם הטנקים...
...ולהשמיד כמה בסיסי טילי נ.מ....

ואיך הניסיון לגרור לכאן את הגשר השתבש לגמרי בלילה, ואיך התקלויות בלתי צפויות הכשילו את פריצת הציר, אלוהים איזה לילה,

כל הלילה נקרעו השמים בחיתוכי אש והארץ התנדנדה כולה וכבר לא היה ידוע כלום מי איפה ומה קורה למי ומי יורה על מי ושל מי האש הנוראה הזאת, והכול התנדנד על חודו של מזל, האנשים, החיים, הכלים...

...כל כך הרבה נפגעים, אלוהים, אף אחד לא יודע כמה בדיוק או מי. או לא מספרים. ורק שמועות. כל הזמן...

...ורק ראינו איך סוחבים וסוחבים לפנות אותם מכאן. איום ונורא,

(אבל אליהו הלוא שלח אות חיים יומיים לאחר הצליחה, ה"אקספורט

אקספורט " שלו)

...התמסחים הגדולים שהעמיסו עליהם את הטנקים ואת הצנחנים ביניהם...
..הטנק האחד שהתהפך פתאום למים, וכלל לא ברור מה קרה לאנשים, לא, לא ברור,

...והשני, השני נטה על צידו על פני...הדוברה הגדולה ההיא, שכולה כבר הייתה באלכסון מדאיג, ושעליה ישבו הצנחנים בג'יפים שלהם, וכמעט כמעט התהפכה, אבל לא...

...אומרים... שיש להם כאן יותר מאלפיים טנקים, ויותר מאלפיים תותחים, ואולי חמישים סוללות נגד אויר והמון בלי סוף מטוסים, ולנו כמה? מאתיים טנקים? ועוד קצת כלי ארטילריה מפוזרים פה ושם? לא תאמינו, זה הכל. לא שאין לנו, אבל לא כאן...

יש מישהו בכלל שיודע מה הולך כאן? אנחנו כל הזמן רק מכים בעיוור ורק חוטפים בעיוור. ומי יכול לדעת משהו על מישהו?

(ואיפה המלך שיבוא פתאום ויתקע בחצוצרה?)

...אומרים שקוברים אותם בינתיים במשמר הנגב, "באופן זמני", אומרים. כן. ויש כבר המון. המון המון. ראו איך הטיסו. ואומרים שגם חיימקה, זה נכון? שמעתם? נכון שגם חיימקה? לא להאמין. בחייך, תפטיק. אבל באמת, כך אומרים. בהפצה ההיא.

ופתאום בלי להתחבא עוד יוצא הפחד. פחד גלוי וממשי. פחד יימח שמו. מסריח כזה. אחד מסריח ולא עוזב...כמו זיעה מסריחה. והמעיים מתהפכים. ולא מוצאים מקום.

ואיפה אליהו? איפה בכל זה היה אליהו? ואיפה הוא כעת?

צריך לברר במפקדה,

הציע מישהו אחר, כדי להציע משהו

אבל.... אומר היודע... אתה יכול לסמוך עליהם...הוא אומר.... הצנחנים
ההם, הם מלח הארץ והם מלכי המלחמות, מאז ירושלים והלילה שבו נפלו כל
אנשי הפלוגה ברחוב המחורבן ההוא בדרך אל החומה, כשנשלחו לטהר אותו
בגופם ובתת מקלעים במקום שישלחו לשם משוריין אחד או שניים עם תותח
ומכונות ירייה, כן, ועד הבוקר לא עמדו שם בסוף הרחוב בסוף הלילה לא
עמדו על רגליהם מכל השמונים שהתחילו בערב אלא רק ארבעה שלמים
ואליהו למזלנו ביניהם, ישמרנו צורו ויגוננהו.....אבל מאז ירושלים לא נפלה
שערה משערות ראשיהם, שאחזים כבר התחילו ממש להקריח. ואין סיבה
מיוחדת לדאוג להם פתאום כעת. אם זה מרגיע.

וזה לא.

כותבים מכתבים

מישהו בזחלם הפיקוד עם כל האנטנות שעליו עצר פתאום ונתן לנו הרבה חבילות של גלויות דואר וביקש לעבור בין האנשים עם עפרונות של הוועד למען החייל ...

סובבים ובאים אל כל אחד, רוצה לכתוב גלויה הביתה, והוא ניתק רגע מעבודתו, כמעט אומר עזוב עם השטריות ואחר כך כמעט כל אחד מקנח ופושט יד ומשעין על הדופן, על הגלגל, על הברך, ורושם, זה בחטף אחד, זה בהיסוס, וזה נושא עיניים למצוא מילה וזה מפקפק מתי בכלל זה יגיע או מה תעשו בכל המכתבים או אם אפשר להשאיר לו את העיפרון, או מה התאריך... ואחד נושך ונושך את קצה העיפרון, אולי שוקל מה כן לספר ומה לא, אולי איך לא ליילל ולכתוב כגיבור.

וגם יש מי שמתחיל בכתובת, זו קלה להיכתב, עד שיידע מה הלאה, או איך לסיים,

ומביטים בחוד העיפרון אם הוא די חד, ומי מסביב ומי רואה אותך, אבוד ככה, כמעט מיילל, ולבסוף מנקה ידיים באחורי מכנסיו, מנסה אולי להצחיק אותם שם, ואחר כך רק כותב:

ממני ברוך, זה הכל,

(ומוסר, ומוסרים כולם בזה אחר זה, שואלים)

מתי זה יגיע

ועונים לו מחר,

והוא אומר מחר, ולא גומר כי פתאום זה כאן, ומי יודע, ועד עכשיו לא חשבנו

כמה זה קרוב וכל כך מי יודע, והמילה הזאת עצמה, מחר....

ועל יד משאית ארגזי התחמושת עמד איש בסרבל עבודה מטונף כולו בגריז, כן, הוא אמר, אני רוצה לכתוב, אבל אולי אתה תרצה לכתוב בשבילי... זה בשביל הבן הגדול שלי, הוא כבר עשה בר מצווה, והוא יקרא לפניהם, שמע בני,

(התחיל),

אתה כבר גדול, תכתוב בבקשה, אבל כעת תצטרך להיות יותר גדול. וכתבת למעלה בס"ד?

(הפסיק לרגע),

בסיעתא דשמיא, כי צריך, ותכתוב בבקשה, כן, ונמשיך,

וכעת בני עליך הכול, הבית, האמא, האחיות שלך, והמשק, כן, אין ברירה, זה

לא קל, אבל אתה כעת הגדול בבית, ושישמרך השם, ואת כולנו,

(אמר עוד לאחר הרהור), ושאם לא אחזור הביתה אתה תהיה חזק כן וחזק חזק

ונתחזק. אבא שלך.

ואם נשאר עוד מקום תוסיף, (אמר אחר כך), שאוהב אותך".

הופעת אומנים – הפגזה

- יופי הנה הגיעו הנה אומנים...מי שגמר שיירד ויישב...

אמן: שלום חיילים, אתם עוד מעט חוזרים לקרב, ומה אני יכול לומר לכם? (פרש שתי ידיים לצדדים)

או מה אציג לפניכם הצגות, או אדקלם לכם דקלומים, ואתם עוד מעט תמותו ולא תחיו, אז מה? אז אספר לכם כעת בדיחות. בדיחות של גברים. גברים שהולכים למלחמה כמו גברים. ותצחקו קצת על הגסויות, זה בסדר מצדכם?

ואיש לא צחק ולא מחא כף.

- לא מצחיק?

טוב, אז הנה עוד אחת יותר מדליקה,

ואיש לא צחק...

- טוב, הנה האחרונה, זו תפוצץ אתכם,

.....

(ורק פתאום, פתאום היה איזה זמזום שהלך והתממש...ומישהו כבר צעק:)

“הביטו, שמה, שמה, זה מיג!!”

(בן שנייה וכל החול התרוקן וכולם כבר על גבי כלי הרכב וכשהמטוס יורד וצולל ישר עלינו פותחים כל מאות כלי הנשק באש מן הקרקע. מאות מאות כלי נשק, כל מה שיכול לירות...ויורים מאות מאות רבות יורי אש.)

וזו הרגשה מוזרה לשבת חשוף בתוך החול חשוף באין מסתור ורק נדחק לתוך כתפי עצמו לתוך גופו, ורק מושך על ראשו את קערת הברזל...

ונורא לא נחמד לשבת מתחת לפצצות הנופלות, יוצאות כשני בקבוקים

שחורים שהולכים וצוללים מהר ביבבת שדים נוראה וישר עליך ועליך ועל

ראשך ואין לך כלום לסיתרה אלא רק כיוון כתפוך וגיגית הברזל הדק על ראשך כנגד הבום הגדול הזה שיהיה אחרון הבומים שתשמע מעולם ועד יום הדין

פגענו בו יימח שמו, פגענו בו, ועכשיו הוא בורח, תראו אותו

בורח...תראו תראו, (צועקים מעל צריחי הטנקים), תראו הוא

נופל...דפקנו אותו...אנחנו, דפקנו מטוס,

...וזה גם לא היה מיג...מה פתאום, זה היה רק איזה סוחוי שבעה

עשר עלוב אחד, סתם סוחוי מחורבן...ואז מה? נמשיך?...קדימה..

רוצים, בואו נשיר שירי רחל:

ממש בו ברגע נעצר זחל אחד ועליו לאורכו שתי אלונקות עם שניים מכוסים

שמיכה

כן, גם לנו היו ניפגעים אחדים....

רואים רק זוג נעלי חיילים נוגעות עקבים ופשוקות חרטומים בפישוק גדול מדי
כבד מדי נופל חסר חיים לצדדים.... וראש זה וגם זה שמוטים לאחור יותר מדי,
באותה שמיטה אחרונה.

- לא, לא מזהה. לא מהפלוגה שלנו

אין מלחמה, אין מה יהיה, אין כלום, גם אין שני בחורים (שהיו) מכוסים
בשמיכה... שרק נעליהם (היו) בחוץ, נעלי צבא כבדות מסומרות נופלות יותר
מדי לצדדים בפישוק חסר התנגדות, וגם רק קצה בלוריותיהם המעופרות אבק
בלונדיות מתולתלות וקשויות אבק, שראוי היה יותר שיחזרו הביתה לחופשה
וקודם כל לחפוף להם את הראש חפוף היטב את כל פאר תלתלי הבלונד
שלהם, לרחוץ ולסבן ולשטוף ברותחים ולהתנקות מכל התלאות והאבקים
והדרכים שהתגלגלו בהם וגם מן המוות הזה שניטפל פתאום אליהם, לאחר
קרב אחד קצר ומוצלח אף כי לא כל כך מוצלח להם במיוחד.... ושצריך היה
לתת להם עוד הזדמנות של חיים ולחזור ולקום צעירים וצחקניים כפי שהיו
ולבושים קל וצעיר ויוצאים בערב לריקודים עם הבנות שלהם

.....

אבל עם שמיטת הראש הנוראה הזאת יותר מדי לאחור ובחוסר שרירים לעצור,

זה דני? וזה גדי? מישהו יודע?

.....

ורק להסיח את הדעת או לישון או לעשות משהו. מוצאים פתאום עניין גדול
בצמיג הזה של המשאית הגדולה...איך הוא מוצק. איך הוא לא ברזל אבל חזק
כמו ברזל....וכמה מעניין. איך הוא אפור כולו וממולא חזק, מתעגל סביב
צלחת הציר עם כל הברגים הגדולים ההם שלו, עומד חזק מנופח כמו ברזל
אפור שלם, עם כל מיני כתובות ומספרים עליו....דווקא יש לו סבר פנים
לצמיג הזה....

ממולא אוויר דחוס קשה ועומד חסר שום אמירה עד שפתאום בשקט הוא אומר
(בלי לאמור),

די חברים, (הוא אומר),

תרגעו, (הוא אומר, ואומר ש)

אין דבר, (ש)לא נורא, (וש)אין שום הכרח שייגמר כאן רע,

(וש)תראו, (ו)שכן, (אומר הצמיג הגדול, החזק, השקוע קצת בחול),

תראו שכן.

מי היו אלה, חכו חכו, לא, אלה לא הצנחנים?

לא, אלא לא הם, ההם זה בכלל אחרת לגמרי...לא בטוח...

הפולקסוואגן הכחולה

קיבלנו פולקסוואגן "דאבל קאבינה" לרשותנו, כחולה וממורטטת למדי, שהחרימו לצרכי חירום מאיזה אזרח נשלל התנגדות, ובה נסע כעת...

וכבר יושבים ומתקפצים באותה דאבל קאבינה..

ובמורד הגבעה..

נופל עלינו מראה מעכב מבט כאילו שכבו שם בשדה ההוא הפתוח כמה גופות מוטלות, ועובר זמן עד שאתה מבין וקושר שאלה באמת, (ועדיין אינך מאמין) שאלה הם המתים מן הקרב הזה, שאך הנה זה נפלו באמצע הריצה שלהם

ונעשה צורך דחוף גם להסב ראש מהם ולא לראות עוד כלום ולא להכניס לראש כלום, ושלא יהיה לך בראש זיכרון המראה הזה, ושלא ייחלץ פתאום בכל לילה ויביט בך ללא מנוס, אבל היה גם הכרח לראות ולראות הכל והיטב ולא להסב ראש, לא להביט ולראות לראות ולדעת, איך זה... שכובים על צידם ועל פניהם ועל גבם,

...חומרים חומרים היו גופותיהם מוטלות שם בהנה מוטלות גופותינו משלהם..

אבדות האויב, אבדותיהם,

ומי יאסוף את המתים מן השדה? אנחנו, הם, העורבים והכלבים?
ואת השניים משלנו כבר אספו.

לחשוב שזה הכול בסך הכול ושזהו המוות.

הו, לברוח מכאן מהר ולא לזכור עוד

כעת כבר מתקרבים אל הגשר בפולקסוואגן דאבל קאבינה הכחולה. תקועים
בשיירה שנחפזת לגמור לעבור לפני שתתחיל עוד הפגזה...
...אבל אלה הן בדיוק השריקות ההן המזויעות... ממש פה לא רחוק, וזה
אלינו ואנחנו המטרה ...

אולי מישהו משלנו יבוא כעת ויחזיר להם,

איפה הם שלנו, המטוסים שלנו או הארטילריה שלנו,

ויפוצץ את המפגיזים האלה ושידעו להם פעם,

או האלוהים שבשמים... מנסים להיעשות חלולים וריקים מכל

וליהשאר כלום, בכלום לא פוגעים, וכלום אינו מטרה, גם עם הצלחת על

הראש, עד לפני שלושה ימים לא ידעת מעולם שיש בעולם מקום כזה,

צח או שמח, דוויר סואר או סרפאום,

איפה הוא מת המסכן? הוא מת בסרפאום, קצת צפונה לקצה האגם

המר, לא רחוק מתעלות המים המתוקים... והיה מופגז כאילו הוא מרכז האויב

ואמצע כוחו,

חוכמה גדולה.. להפיל כל כך הרבה התפוצצויות על שתיים שלוש זלדות

בודדות (ודאבל קבינה) ...

וזה כבר ממש פה... עוד שריקות מהממות. לא יודע אם זו היא האחת. אחת
מכולן בטח. לא יודע, ולא יודע, ורק יודע שדי בשם אלוהים די ולא יכול
יותר... הבן אדם לא עשוי לזה.

ובשם אלוהים אולי כבר די. אולי די?

מישהו צועק. חטף כנראה. חטף אותה. הוא מכולם. דווקא הוא..... אלא,
הקשב, מפני שפתאום אין עוד אחת, באמת? נגמר?

(מנסים להגביה ראש ובאמת אין עוד אחת ומתיישבים ואין.. ומתיישרים ומתיישבים
בהיסוס..)

וכזה שקט כזה שקט, שקט פשוט שקט שקט.
אנשים רצים לפינה אחת שם. זה יש נפגע שם. מכל צד מתאספים עליו. ורק לא
לתת לו להגמר, הוא עדיין כאן בצד שלנו,

.....

והוא שלא רואים אותו כבר מחכה כאן מן הצד שיחדלו ויקומו מעליו והוא
יבוא וייקח לו ובמנוחה יאסוף אותו אליו.

.....

מי הכיר אותו? מי חבר שלו? ואמא שלו, האם הרגישה ברגע הזה איזו צביטה,
עצירת לב? הם לא יודעים עוד שהנה הלך להם הבן.

ופתאום יש זמן. המון זמן ולא יודעים מה לעשות בו. אף אחד לא צריך אותו.
המלחמה הלכה לאן שהוא. או רק רצתה לגמור עם המסכן ההוא שסתם חטף
ומת.

כי במלחמה יש רק חטף, חטף אש, חטף הפגזה, חטף הלם, חטף פציעה וגם
חטף אותה וחטף ז"ל סופי ולגמרי.

וכבר עומדת כאן יחידת טנקים, חמישה או שישה מתדלקים, ..וכנראה אך
הגיעו מאיזו התנגשות אש ועוד רגע ישובו...ויורדים רגע לראות מקרוב
לשאול מה היה...הסרן שלהם מתרוצץ -

“ההשגחה העליונה”

(הסרן שלהם מתרוצץ...קוראים לו יוני והוא בסרבל טנקיסטים)

- זו היתה התנגשות לא צפויה, (הוא מסביר) פתאום והיינו באמצע המארב שלהם... ושני טנקים שלנו כבר היו פגועים ונדפקו, והתחילו אז משחקי החתול והעכבר, מי יתפוס קודם עמדת ירי, ודי מהר הדלקנו להם טנק אחד, וזה התחיל להתפוצץ...ואצלנו היה הרוג אחד, גידי, וכמה פצועים, והכל היה מהר כל כך, כאילו רק גילינו וכבר זה אמצע הקרב,

(ואין לו מנוחה ליוני, סוער לו לבחור לומר עוד, ולומר היטב ועד הסוף),

- אבל מזל ממוזל שההם פיספסו פעם אחר פעם ומזל ממוזל שאנחנו לא, והיינו מהירים יותר ומדויקים יותר, (אמר) פחות מחמש דקות וכל העסק נגמר, להם בערו שלושה והשאר לקחו מרחק לאחור עד שנעלמו, איזה מזל, (היה יוני נרגש כולו), היינו יכולים להיות כעת כולנו מפוגרים, שרופים... מזל שהבחנתי בהם ושעוד לפני שזהיתי מהם כבר התפרסנו, מזל, מה אתם יודעים,

- (אמר יוני, עדיין נסער כאילו עדיין לא אמר את הדבר)...

- בחצי רגע וזה היינו אנחנו השרופים. בחצי שנייה,

(ואין לו מנוחה, ליוני, גם אי אפשר לעזור לו, להציע לו גורל, או פרובידנס, הוא חוזר אל הטנקים, נותן הוראות...וכעת הוא נקרא אל הקשר, יש הודעה בשבילו. והוא חוזר אלינו)

- מזל, אתם אומרים? סתם מזל? מזל זה במשחקי מזל. סתם מזל עיוור?

(הוא אומר) אבל כאן לא היה עיוור... אתם יודעים מה, אולי כמו

אמהות שיודעות מה קורה לילדים שלהן במלחמה, גם כשהוא בקצה העולם (עבר מילדים ברבים לילד אחד ביחיד). מישהו כאילו ידע שאנחנו נכנסים למלכודת, וצעק לי פתאום, זהירות, כי הרגשתי יותר משראיתי, קודם הרגשתי ואחר כך ראיתי. וכבר צעקתי לכולם וכבר הסתערנו. וזה היה בדיוק מה ששמר עלינו. איך לומר? מה שהשגיח עלינו. שידע איפה אנחנו והזהיר אותנו. ואולי זה באמת הכול וזה כול הדבר, אמר, איזו מין השגחה העליונה, אולי,

(אמר יוני כשומע בפעם הראשונה), ההשגחה העליונה,

(אמר והקשיב לדיוק הצליל החדש, מפני שהוא מקיבוץ, קיבוץ השומר הצעיר, מפני ששמרו עליהם שם מפני מילים מנדודות, והוא פתאום גילה אחת, נכונה כפינה, לא מצא מן המוכן, ואין לו באוצרותיו מלים כמו ההשגחה העליונה. ברגע זה הוא המציא אותה, ברגע זה נתגלתה לו ובאה לו.. ואולי שמע מתוכה כמתוך קונכיה איזה הדים עתיקים מאד שכבר היו מעולם, מעבר לכל ההשכחה שניסו להשכיח אותו, ומעבר לכל מחיקת הקשרים העתיקים...ולא רק את התנ"ך לא קרא, ספר שהיה חשוב על אמונות פגומות עם כל האלוהים שמישהו אצלם כבר ניסה למחוק בשצף קצף מהפכני, אלא גם לא את הטרגדיות היווניות שמה פתאום ומה להן ולמרד מהפכת הפרולטריון העולה אל עולם חדש נקימה, ופתאום, וכמקצף ההכרה, באה אליו כולה שלו והיא אמת כולה).

- ההשגחה העליונה (חזר יוני...משהו של תזזית בו כעת, אבל הוא גם מחייך בעיניו כאחד שנודע לו כעת הדבר, דבר שהמטפלות שלו לא העלו על דעתן, והמחנכים שלו לא רצו שיעלה על דעתו, וגם לא קרא על זה בשום מקום ולא היה בשום מקום שדיברו כך, ופתאום, יוני, סרן יוני מפקד הפלוגה שעוד רגע יוצאת, פתאום מצא את הדבר).

מקלחת

פתאום העיניים נמשכות דווקא הצידה...מישהו עומד שם ועושה דבר
לעצמו...יש פה מישהו שעושה לעצמו רחצה לילית פרטית... תלה על עמוד
כלשהו פח מים וכשהוא מושך בחבל נוטה הפח ויוצק מים על ראשו של
המתרחץ רב העלילה, וכעת הוא בשלב הסיבון, עומד שם ומקציף את גופו
העירום בסבון, את שער ראשו ואת פניו ואת אוזניו ואת בתי שחיו השחורים
משיער צפוף ואת חזהו השעיר קרצף היטב, עוד סבון ועוד קרצוף ובהנאה
הנשמעת סביב, ויורד אל בטנו ואל שיפוליה ואל מבושיו עתירי השיער
ומקציף והולך וסובב ומקציף הקצף היטב גם את אחוריו ואת החריץ שבהם
וגוחן באותה זימרה פרטית גם אל כפות רגליו מסבן סבן היטב שיהיה הכול
נקי יסודי מכל חלאות ימים רבים, וכעת מושך בחבל והפח מעניק לו זרם טוב
והוא מוליך את המים לשטוף כל פינה מסובנת ומכין בכפות ידיו ערוצים לאן
יזרום הזרם ועל חזהו ועל אחוריו ושוב אל מבושיו שהוא חופן בכפו הגדולה
ונותן להם ראוה ושטיפת עדנה ...
והוא מושך בחבל וזה מקלח אותו אנה ואנה, וטוב לו וטוב לצופים בו, ועוד
מעט והוא פורש סביב כתפיו מגבת גדולה שהכין לו, והוא מתנגב בה בתנועות
של חופש גדול ושל שפת הים...

פוקסטרוט

כבר שוב יושבים בפולקסטוואגן הכחולה בדאבל קאבינה....

ועוד אחד מצטרף. איש ידוע..והוא יודע דברים לפני שנודעים, ויודע תמיד את הנכון האמיתי ולא את הכאילו נכון שמספקים לפתאים מאמינים, ..והצטרף עוד אחד לקאבינה מאחור, אחד בחור גבוה...מלא כעס עד ריתחה ואינו חדל מתקוף מישהו שאיננו כאן,

- למה, (הוא אומר),

הגידו למה, למה היו מוכרחים להיכנס לחווה הסינית הזאת,

וכמה נהרגו, וכמה נפצעו? אלוהים אדירים..(הוא נזעק).

שותקים ומביטים דרך החלונות הפתוחים...רוצים לעקוף את כל מני הדיבורים האלה, ...לא כעת. די

- תראו, הלא בעוד שבועיים שלושה יישבו לדבר, נכון? וימצאו אז

איזו הסכמה משותפת לשביתת נשק, נכון? למה לא ישבו לדבר

שבועיים קודם, אותם האנשים מאותם שני הצדדים, ובדיוק על אותם

נושאים, אם אפשר למצוא הסכם אחר כך, למה לא מצאו קודם?

(מי יכול להשיב. אין מתוכח)

- מה נשאר מגדוד הצנחנים ההוא?

- ועוד גדוד צנחנים אחד כבר מתארגן ללכת על העיר סואץ

ויש עוד גדוד אחד...וביניהם הצנחנים הגדולים והידועים..שכבר

היו..בקרבות ירושלים, ואיפה לא, (אומר היודע)...הם נראו לאחרונה
מתעסקים באיזה ראמפות שמעל התעלה
- הראמפות? (אני מתעורר) איזה ראמפות, איפה הן? ולא נוכל לגשת
לראות? כי אולי שם הם הצנחנים של אליהו? שום ידיעה מהם, שום
שמועה מהם כבר שבועיים...

עוברים את הגשר הגדול שמעל לתעלה...מהר באים אל צומת "צח"..ופונים
מיד ימינה, בדרך עפר מעפרת...ורואים ממול את אחת הראפות... מחפשים
מישהו לשאול.....ובדיוק מתקרב אלינו כעת
גיפ
מבין המטעים...

ומישהו כבר מניע ראשו אלינו לשלום ולדעת מי אנחנו ו -
- מה העניינים

-זאת? זאת היא הרמפה "פוקסטרוט", שנכבשה רק אתמול,
בערב, הצנחנים..,כמעט בלי מלחמה, נועזים כאלה,
(הסביר האיש), אתם יודעים,

וברק שני גיפים של תול"רים בלבד,...פשוט הם התפרצו ועלו
בשביל התלול האחד הזה של הרמפה, ובכל המהירות ובכל
אש המקלעים שלהם עלו בבת אחת עד למעלה כמו סופה..
ו"פוקסטרוט" בבת אחת שלנו, בלי אבדה ובלי כלום,
נעים מאוד

(הוא השליש של גדוד הצנחנים, ואלה השניים הם עוזריו, והם כאלה נבערים

שאינם יודעים כלל ש)

- "פוקסטרוט" הוא מין ריקוד מימי סבא, הילדים האלה, ריקוד

שהיו רוקדים פעם בקצב שתיים, פעם בצעדים איטיים ופעם

בצעדי ריצה ובשתי נקישות רגליים כאלה...

- אתה מחפש מישהו במיוחד?

- כן, את אליהו, ממחלקת התול"רים, מן הצנחנים הוותיקים.

- אה...רק רגע...איך אמרת שמו

תיכף נברר, (חזר השליש אל עצמו) תיכף נברר הכל,

הלו יונה אחת, הלו יונה אחת,

אינה בשובך, (ניסה להתבדח)

כבקרת רועה עדרו כן תעביר ותספור ותמנה ותפקוד נפש כל חי. ברגע כזה
מלבין שערך של אדם. אי אפשר לקצר בו. אין לו שיעור של זמן. אולי כזמנם
של מתים...

אבל לבסוף הוא אמר, לא.

- אני אבדוק עוד פעם

- לא, (הוא אמר. וחזר והביט בנייד המקופל שלו). לא. לא בין הנופלים.

נכון לעכשיו. לא. (אמר השליש). לא. איננו אצלי כאן.

והזמן שוב נעצר והלב שוב בין מתפוצץ למתפלל בסוד, הו אלוהים טובים,

- לא, גם לא נפצע, שום דבר,

ולא יודעים מה לעשות או מה עכשיו.

ומה נשאר כעת? להתקפל ולטפס בזה אחר זה, ואל הפולקסוואגן הזאת, ולהיכנס בלא נוח... ובחזרה אל "צח"... ואולי יימצא לבסוף דבר מה לומר...

- תראה איזה שטחים, כל הגושן הזאת. הלא זאת גושן, לא?

מהתנ"ך?

- לא. שום גושן. כאן זה ג'ניפה, ג'בל ג'ניפה, מצרים, שום גושן.

קודם חוזרים אל שם מהתנ"ך ואחר כך באים להתנחל,

לא? לא, אין לנו מה לחפש כאן. חבל שבכלל באנו הנה.

- למה חבל? ... באנו לביקור שכנים. לא?

- איזה שכנים. אחד הורג את השני. ככה זה שכנים תמיד. קודם

הורגים אחר כך מדברים ואחר כך שכנים. זה הסדר תמיד. לא נכון?

לא כך בהסטוריה?

- כן. כעת הם נסוגים משני צדי התעלה ועד לאיזור איסמעליה.

(אמר הבחור היודע).

- כל מה שהם הצליחו בסופו של דבר.. (אמר האיש היודע יותר).. לא

היה אלא רק דריסת רגל קטנה בצד המזרחי, ומיד נהדפו אחורה.

- אל תזלזל, (אמר הבחור), כל מה שרצו המצרים לא היה אדמה אלא כבוד... שהם צד מכובד ושאנחנו לא חסיני תבוסה (טען כנגדו) ...ומה שהשיגו הוא דבר גדול, שנשב ונדבר איתם כשני צדדים לדיבור..
- מצד שני, כל מה שהשיגו...
- כל מה שהשיגו הוא, שכעת רואים היטב איך כל זה לא היה מוכרח... לא, לא היה מוכרח.. וכל המלחמה הזאת לא היתה מוכרחה. לא ולא, לא היתה מוכרחה..
- מה קרה לך? (זועקים עליו), מי התחיל בכל זה?
- ומי צריך ללמוד לקח שלא יעזו ושלא יעלה על דעתם לתקוף עוד פעם, ומי חייב להגיע ממש עד קהיר כדי שידעו להם מה קורה למתקיף? כעת יש לנו אגרוף אדיר (הוא מתרגש), וצריך שהם ידעו את כובד מכתו, כעת ולדורי דורות. (כשקהיר כל כך קרובה, ממש בידים), (זעק), ולא חובה להראות להם כך, שיזכרו לדור ולדורות?
- אבל זה לא אנחנו התחלנו, זה הם התחילו, אנחנו לא עשינו להם שום דבר,
- הלא היא... נפלה עלינו בבת אחת..
- מלחמות לא נופלות משמיים, מלחמות הן החלטות
- מלחמה רק עושה עוד מלחמה..... ולא משיגים כלום. מפני ששום מלחמה מעולם לא השיגה כלום אלא רק את המלחמה שאחריה.

- כל מה שהכינו בתוכניות לא עבד... הגשרים שהכינו לא עבדו,

הדלקת התעלה לא עבדה,

ורק האילתורים ורק האמצאות ורק הפטנטים המטורפים של הרגע

האחרון... הבלגן... וזה בדיוק מה שהרס את המצרים

מחוץ לאנשים שנלחמו בכל כוחם ובכל היושר ובכל חירוף

הנפש מעבר לשיקולי הזהירות או הכדאיות...

- אבל, למה צריך לחרף את הנפש, למה צריך להביא אותם עד כדי

כך? למה צריך להביא אנשים שישחקו עם המות. למה היה לזרוק

אותם אל גיא ההריגה הזה כדי שיוכיחו שהם יכולים גם לצאת

ממנו, אלא שיצאו? והלוא זה נורא,

- מישהו הלוא היה אחראי לכל הדבר הזה... מישהו לא התרוצץ

כל עוד רוחו בו, מוכן ללכת ולשאת ולתת עם השד ועם השטן

ועם כל מי שיוכל כדי לעכב למנוע ולדחות ורק שלא ייקרה..

איך הם נתנו למלחמה הזאת לפרוץ? איפה הם היו?

- מה איתך, איך אתה מדבר? אתה מג"ד, איך אתה מדבר?

- איך אני מדבר? ...איך אני מג"ד אתה שואל? ואיך היא ראש

ממשלה? ואיך הוא שר ביטחון? ואיך הוא מפקד אוגדה ומצפצף על

כולם? ואיך הכול נתגלה לא יעיל ולא נכון ולא עובד ואיך הכול

נתגלה דפוק,

- תפטיק, תפטיק, אתה שומע, תפטיק –

החווה הסינית

מה שהיה....מה שהיה....

(מה שהיה...מתחיל להיות מגשש למצוא את הדיבור שלו),

- בהתחלה היה נדמה שזה יילך מהר עם שורת הטנקים שלנו בראש, שישה? או שמונה? אבל לא היה שום בהתחלה. מפני שעוד לפני שהתחילו ועוד לפני שרק התחילו לזוז פנימה עוד לא נכנסו וכבר חטפנו וכבר בערו לנו שלושה, ואנחנו עוד לא תפסנו מי ומה. פשוט עוד לא התחלנו...

ולא היה ברור כלום...הם היו בתוך התעלות שלהם, מחופרים ... היו להם מכשירי קשר והם שמעו אותנו. כל פקודה. הם הרימו תאורה.. והיו להם כל הבזוקות והמרגמות והטילים ההם והמקלעים מטווח של כלום. לא היה הרבה מה לחשוב, ורק לרוץ ולהחליף מחסנית וללחוץ על ההדק כל הזמן בלי להפסיק.... וכל הזמן מכל צד נופלים על ידך רק עכשיו אמרת לו מילה והוא כבר מתהפך עם הראש קדימה. הקסדה שלו היתה מלאה מין לבן נוזל...

- המיתחם של המצרים היה גדול בלי סוף. וחשבנו שאי אפשר יהיה לאגוף אותו מן הצד, כמו שלומדים באימונים, ושאסור לחכות או ללכת מסביב, אלא חייבים מיד ובו במקום להסתער, לעלות עליהם, ישר ובכל הכוח, לדרוס בשרשראות ולהציף באש, בכל מה שיש לנו מעוזי ועד תותח, ולפצח אותם, אמרו לנו, להמם אותם, לא להשאיר להם אוויר אלא רק בשביל לברוח, אלא שעוד נשארו להם רגליים לברוח, וכך גם עשינו, והתפרצנו ישר עליהם כמו כלבים בציד, ועל המקום ומיד..נפגעו אצלנו כולם...ואנחנו זחלנו על ארבע לאחור, מי שהיו לו רגליים לזחול, וקפצנו ונכנסנו לאיזה בור שהיה שם...

- חגי אמר לי, יאללה, כעת תורך, קפוק, ואני אמרתי לו, אחריו, חגי, והוא אמר, טוב, ואתה חפה עלי באש, ואני אמרתי, הנה, אני מחפה, קפוק, וחגי רק התרומם, רק כמעט התרומם, וכבר...התקפל, בבת אחת..וזהו זה, כנראה, יאללה, חגי, חגי, צעקתי עליו, יאללה קום, ונגעתי בו בכתף, אבל הוא כבר לא, הוא גמור לגמרי, זה לא הוא, לא להאמין, הכול בו כמו שהיה וזה כבר לא, וזה כבר ככה, והכל כבר ככה...וזהו זה, וזהו זה...וגם אין זמן, הכל סביב אש, ומוכרחים למהר הלאה..והוא נשאר לי מאחור, כאילו היה חתיכת אבן או חול, וצריך לחזור לפנות אותו...לקחת ולסחוב מיד, ורק עוד רגע, לראות מי עוד פה ואיפה הם כולם..מי יש כאן עוד?
...וזה לא הוא עוד, עבר מכאן ואיננו כאן, זה לא הוא...ואין מה לעשות. מת מה זה מת. מסכן כזה. מה אתם יודעים

לא, הוא עוד לא גמר לספר ורק צריך רגע...ורק רואים שיש לו עוד...זה לא הסיפור עצמו, אלא משהו נוסף שצריך להבין מתוך הסיפור, משהו שעדיין לא מובן...כמו למשל "מת". אומרים "מת", אומרים נהרג, ואומרים הרוג, ובאמת לא יודעים מה אומרים, זאת רק מין מילה שיודעים לאמור.. ושאומרת שהוא חטף, שהוא יצא מכלל פעולה, שהוא נגמר, ושמת זה יותר גרוע מנפצע, וגם שמת זה סופי, ועדיין זאת מילה, ולאמיתו של דבר כלום לא מובן בה, אלא שרק לא היה מתי לחשוב עליה.....(וביחוד כשאתה צעיר כזה, רק קצת יותר מילד, מה אתה יכול לדעת על עומק המלה מת, או על גובהה) מה זה באמת הוא מת. מה קורה לו כשהוא מת.....ואגב, האם מצרי מת זה אותו דבר? וגם במת שלהם יש איזה סוד ואיזה לא מובן, או שאצלם זה אחרת והם סתם מתפגרים ונגמר. מי יודע.

הטען קשר, כבר היה פצוע קשה. התותחן שכב פצוע מחוץ לטנק, צריך היה להכניס אותו פנימה, אבל בדיוק אז נתגלתה חולייה מצרית נוספת די קרוב, אולי רק עשרה או חמישה עשר מטרים, ומעבר להם היו עוד כמה חוליות מתקרבות, ורציתי לברוח, ופתחנו עליהם אש חזקה בכל כוחנו, ולקחתי את עודד ושנינו חזרנו אל חגי להרים אותנו ולהכניס פנימה לזחל, ועודד פתאום היה לא בסדר והיה מבולבל לגמרי ומסוחרר לגמרי, הורדתי את חגי, מה שהיה חגי, החבר שלי, על האדמה, ודחפתי את עודד פנימה שייכנס הוא לתוך פתח הזחל, אבל הטיפש התחמק לי מבין הידיים, נפל לחול וקם פתאום כמו משוגע וצולע התחיל לרוץ בחול החוצה לעבר חולות המדבר, וצריך היה לרדת ולרוץ אחריו ולתפוס אותו בידיים, משוגע אחד, ולהחזיר, ובדיוק אז מודיע המט"ק מלמעלה שהוא נפגע מצרור ולא יכול עוד, ומישהו קפץ אליו והטנק הסתובב סביב עצמו, ומישהו צרח אז בקשר, הסתלקו, עזבו את השטח, עזבו הכל, חזרו מהר, חזרו אלינו, צעקו, ואז ראינו עדר שלם של טנקים מצריים...

פתחנו באש חזקה. ופתאום והטנק הצדדי מתלקח אני מביט לאור הלהבה של הטנק הבוער ורואה כבר את ההם ברור והם כבר הולכים ומתקרבים, הולכים ויורים וצועקים בערבית,

ופתאום, בזה אחר זה, ירדו עלינו והתפוצצו פגזי מרגמה. וכשעלה העשן ראיתי שנשארתי כאן אחד בודד מול כל עשרות החיילים המצרים שהיו בתעלה רק כמה עשרות מטרים ממני. הם ירו כל הזמן וכבר יצאו מן התעלות והתחילו להתקרב אלינו נופלים וקמים כמו בתרגילים וכל הזמן יורים ומתקרבים והמלכודת הולכת ונסגרת, ולי לא היה לי עוד

כלום ביד ורק טיל נ"ט אישי שסחבתי איתי תמיד. ידעתי שהוא כל הסיכוי שלי. בזהירות כיוונתי את המשגר אל תוך מרכז גוש החיילים ההם, שהיו נופלים ויורים וקמים ומתקרבים, וסחטתי לאט לאט את ההדק כשקמו. נשמעה התפוצצות אדירה ועלה עמוד עשן. מן הרשף נדלקו המכנסיים שלי. מצחיק מאוד, אבל ההם היו המומים והתחילו נפוצים לכל עבר ולא חיכיתי לכבות עצמי ויאללה הרמתי רגליים ורצתי כמו משוגע לכיוון הזחלמים שלנו, ובלי מכנסיים ורק בתחתונים ובנעליים אדומות הגעתי חסר נשימה וכולם צוחקים

- גם אני, (נכנס שוב זה שהפטיק קודם), גם אני הייתי בצד ההוא וראיתי איך שני הטנקים שלנו נכנסו, ואיך התדרדרו מיד כאילו נסעו בעיוורון לתוך איזו מחפורת עמוקה שהיתה שם, וצריך היה לחלץ אותם. סגן יפתח שלח אלינו עוד שני טנקים לגרור אותם החוצה, וכל הזמן אש כבדה. והשבנו אש לכל צד. ובינתיים התחילו הלכודים למטה לצאת ולעבור אלינו... וכולנו הצטופפנו בטנק... ובדיוק אז נפגע פתאום טנק החיפוי שמאחור, ואנחנו זזנו אליו אבל ממש לפני שהגענו נפגע גם הטנק שלנו, הכל רעד...ראיתי ששניים נהרגו ושגם יפתח עצמו חסף. ירדנו, וכל הצוותים של כל ארבעה הטנקים זחלנו כולנו על ארבע להסתתר מאחורי הטנק הפגוע. הדם של יפתח זרם כמו מברז פתוח... ולא היה מה לעשות אלא רק לחכות לעזרה, ובאמת בדיוק אז הגיע הטנק של מפקד הפלוגה והוא אסף מהר את כל הפצועים ואת יפתח שאולי כבר היה גמור... והמג"ד קרא לנו אז והראה למטה את שני טנקים שעמדו שם ובערו, ואמר לנו שמהר מהר צריך להגיע אליהם לראות מה העניינים, אבל לא בנסיעה אלא ברגל, שלא להתגלות... (אלוהים איך שאני פחדתי) מה לעשות, התכופתי והתחלתי לרוץ בשפיפה בזיג זג, כל רגע השתטחתי לקחת אויר... זחלתי והתקרבתי אל הטנק השני וראיתי מתחתיו על החול חייל

מעולף בלי רגל..חכה , אמרתי לפצוע, אני אקח אותך, אבל הוא היה נורא כבד.....תחזיק אותי, תחבק אותי חזק, אמרתי לו, והתחלתי צועד בקושי, כפוף כמו כלב, הוא היה כזה כבד, וסחבתי אותו וסחבתי כמו שק קמת, ואז נעשו שריקות הכדורים צפוף צפוף, ואנחנו היינו גלויים לגמרי, מטרה ברורה לכל כלי הנשק שלהם, והיו לנו עוד כמאתיים מטר ללכת ככה, והוא היה כבד נורא, והדם נזל לו, והוא לא צעק ולא אמר כלום, ולא יודע אם הוא עוד חי.....וככה, עוד קצת ועוד קצת, וכל הזמן באש החזקה ישר עלינו, וזה נמשך ונמשך, לא מאמין שייגמר פעם, וכבר אין כוח כלום.....

..ואני רק מחכה מתי זה אני..

- מתפוצץ לך הראש מתפוצצת הבטן מתפוצצות האוזניים, מתפוצץ הכול, פחד להרים ראש, פחד לחשוב להרים ראש, ולא מעז לנשום, ומה לעזאזל אתה עושה כאן...אתה לא תצא מזה. אתה תצא משוגע. תצא קרוע לחתיכות. אתה לא תצא חי. מה שלא יהיה אתה לא תצא חי.

- שמתם לב, ... שאף אחד כאן לא קילל, שאף אחד לא אמר מי צריך את זה. ושזו מלחמה ואין ברירה, ושאנחנו, כיוון שכבר כאן, צריכים לעשות מה שמוטל עלינו, קשה ככל שיהיה.

- מלמעלה זה אולי נראה יופי, בחדר המלחמה זה אולי נחשב להחזיק מעמד, או מבצע לביעור שוחות האוייב, או השמדת המארב, או לא יודע מה,

- ושאתה בתוך אירוע גדול יותר משיוכל אדם להיות בו יחיד, אתה חלק ממשהו שההיסטוריה תדבר בו,

- ובאמת זה רק אתה עצמך בן-אדם אחד באמצע כל האי אפשר, ושום בן אדם לא עשוי לזה, שום בן אדם לא צריך להיות בזה, זה בלתי אפשרי שבן אדם יהיה בזה. זה בלתי נסבל, לקחת בן אדם ולשים אותו שם...זוחל בחול כמו תולעת,

- ושזו מלחמה ואנחנו בתוך המלחמה ובמלחמה זה ככה. וככה זה מלחמה ואנחנו במלחמה.

- לא ולא ולא. לא כך, וכך לא. לא מוכרח היה...יש פה טעות נוראה...אסור. אסור אסור. אלוהים גדולים. אסור...לא היה מוכרח.

- 11 -

איך אדם אוסף עצמו ומתחיל לרוץ

(לא יודע) איך אדם אוסף עצמו וקם לעמוד על רגליו ואיך הוא קם מגומת החול ויוצא ומתחיל לרוץ איך הוא קם ורץ כשיורים עליו אש חזקה, האם

אטם עצמו לכל אזהרות גופו ורץ, האם הוא מפחד ומשקשק ובכל זאת רץ, רץ פטיעה וכבר משתטח, אומר לעצמו אני מוכרח, או קם מפני שככה זה כאן, וזה מה שעושים כאן כולם וגם הוא, או שזו רק ההיסמכות על הביטחון שלו זה לא ייקרה, שאצלו זה לא בא בחשבון ובלתי אפשרי, שבין כל הכדורים הצפופים יש תמיד די רווח גדול, ושהחלל אינו מלא כולו ולגמרי באש, או מתוך פיתוי עצמו שדווקא הריצה המהירה והירייה השוטפת מן המותן מבטלות את האש

שנגדך, ואדרבא, שהן מכריחות את ההם שממולך להטמין את ראשיהם

בעפר... ושאם רק רצים מהר מהר המקרה העיוור לא יוכל להשיג

אותך... ושההם, לנוכח ההסתערות החצופה והנועזת הזאת שלך ... ישאו

רגליים לברוח מהר מהר ..או שהם קמים בידיים מורמות, או עד שהם מבינים

כבר הם מחוסלים, והמתקפה הנועזת תעשה את שלה, כך לימדו אותנו, תמיד

העז והתקף, תמיד חזור והתקף, והאוייב יישבר, ושהנועזות כמוה כשריון,

ושהגוף הרך שלך, הגוף היותר מדי רך שלך, הגוף החדיר כל כך שלך, כשהוא

רץ גלוי הוא גם מרתיע רסיסים מטורפים.

...כי מה מרים אדם לרוץ אל האש? חבריו שרצים איתו? הפקודה החזקה? ... או

שרק אין זמן לכל מיני שאלות כאלה ואתה קם מאליך, קם ויורה לכל צד,

ואפילו שוקל איך טוב יותר ולאיזה צד. איך זה קורה, הגידו, איך זה?

... מה באמת משתיק את כל הקולות העוצרים אדם מרוץ, מה חזק יותר מן

הפחד הטבעי שלו, מן המאון שלו, מאי הסכמת הגוף שלו, מקולה של אמא,

מי קם פתאום וקופץ לרוץ נגד האש, ורק יודע שלי זה לא ייקרה, לא, ורק

נמצא בתנופת הדבר...רק מחפש בעשן ובאבק וברעש במי לפגוע... ואיפה

להשתטח, אתה עצמך אינך קיים, אתה לא כלום, אתה רק הדבר שיורה, ורק

אתה בעולם, ולבד לבד. עד שלא יפגעו בך. וכבר משתטח ורק בקושי נושם,

האם יהיה נורא כואב? יהיה חושך, יהיה די, ויהיה אין עוד, וכואב נורא.

ותצעק נורא, או לא כלום, וכבר לא תרגיש כלום, ורק פתאום אלה שיראו אותך יראו אחד שהדם כבר זורם ממנו כמו מברז, ודי, חדל, הפסק, איפה אתה, איפה כולם, מה הולך פה?

...ורק שוב קופץ ושוב מכניס מחסנית ויורה, לא יודע ולא חושב, ורק רץ, ורק יורה, נושם בקושי, כושל וכבר משתטח, ופתאום אתה צועק, צועק, צועק, לא מילים, לא ברור מה, ורק צועק, ונשכב באדמה ולא תקום עוד מכאן, לא תזוז בשום כוח שבעולם... לא אתה, אין אתה, לכו אתם, יילך מי שיילך, אני לא, לא אקום, ולא חשוב, כלום לא חשוב, ופתאום שומעים צועקים, דני דני דני, מי זה דני, איפה, ושוב, וזה לא אתה, ואתה קופץ על רגליך, ומתחיל לרוץ, ורץ, ויורה ורץ ויורה, ישר לתוך עשן היריות שעליך וככה, ערום מכל מה שאתה, ערום מכל מה שהיית, ערום ורק יורה אש אחד, כלום לא אני, ורק דבר אחד שרץ ויורה אש, אלהים מה נשאר ממני.

התחפרות תחת אש

מתפוצץ לך הראש מתפוצצת הבטן מתפוצצות האוזניים, מתפוצץ הכול, פחד להרים ראש, פחד לחשוב להרים ראש...

... והנפילות המתרסקות בלי סדר פעם קרוב יותר ופעם קצת הלאה ופעם כמעט כמעט, והמכיתות הטסות ביבבה ומחפשות אותך וכבר מרגישים בגב בדיוק היכן זה יפגע הפעם, וחוסר הצדק... ולמה אתה דווקא, אתה דבוק באדמה בבטןך, וכל שדי שאול מיבבים סביבך ונופלים עליך ומתפוצצים עליך וגם לא כל זה אלא רק שהיבבה שלהם שמוציאה מן הדעת, וכאילו כבר ישר עליך והיבבה שלך מתחננת שכבר ייגמר, הו אלוהים, שייגמר, אינך יכול לשאת את זה אפילו לעוד הרף רגע, וזה עוד ועוד, ורק מתפוצץ, כל הזמן... זה קורע את העולם.... לא תוכל להינצל, זה כבר צפוף מדי ומתפוצץ מדי ולא תימלט,

... ורק שלא בראש, נורא חבל בראש, ורק שלא בעמוד השדרה, נורא נורא, וגם לא בכתפיים וכל הגוף מתמלא נמלים. כמה זה יכול להמשך? מה ממני הייתי מוכן לתת כדי שלא יגמרו לי את הכול ולגמרי? רגל אחת, יד אחת עין אחת? ... ואומרים תמיד אש תופת ואומרים אש גיהנום, ואף אחד לא היה לא בתופת ולא בגיהנום, וזה לא אומר כלום... זה רק שאתה מונח כאן באמצע הבלתי אפשרי, זה הבלתי אפשרי שאתה בתוכו באמצע, זה הלא נסבל שאי אפשר לעמוד בו שאתה באמצע שלו, שוכב כאן, לבד בעולם, והכול הכול עליך,

(או אם לא לבד אז איפה כולם, איפה הם, וכמה כבר נפגעו, ואולי כולם, וכמה עוד ישנם חיים או רק אתה נשכחת וכעת תיפול בשבי?)...

אבל אני לא לבד. גם מצד זה שוכבים אנשים. כולנו שוכבים בתוך החול. מסתירים את הגוף שמחזיק את הנשמה, ומעלימים את הרוך שבגוף, שלא יפגע להם הראש, (תפילה) ולא הצוואר, אנא, ולא בחזה ולא בבטן ולא במעיים ולא בגבריות שלהם ששכחו ממנה, וגם לא ברגליים ואנא גם לא בידיים. לא, בשם אלוהים, לא....

ושכבר די, שיהיה כבר די, ותפסיקו אתם שם, הפסיקו שם, מנוולים.... אין לאן להידחק יותר. זה לא רך, אדמת החול הזאת, אין לה רוך ואין לה היפתחות לקלוט אותך, או רק קצת ממך, ולברזלים הטסים מלובנים אין שום איכפת מי יחטוף אותם על דרכם וייקרע, הוא ייקרע, בשרו יקרע צווארו ייקרע, בטנו תיקרע, כולך אתה כזה רך, כזה לא עומד בזה, כולך מכווץ, הצוואר, הבטן, האחוריים, המבושים, כן, כפות הרגליים, להיאחז, לאחוז, אחוזת אבן אחת, היד...אבן קטנה. נאחז בה...לופת וחש את התנגדותה. סרבנותה. נלחם ומקשה היאחזותך בה...הנה אתה כאן. שלום! היכן היית. הנה גידי. גידי כאן. איפה גידי? קוקו, גידי? – הנה אני! א-קו קו!...

קום וברח, בן-אדם, קום הימלט על נפשך, קום וקפוץ וברח, איזה קום, איזה ברח. רק להיות תולעת מחוקה כזאת תולעת רפוסה מתחפרת באדמה להילחץ טיפה יותר אל הפנימה שלה...כבר לא חושב, לא מרגיש, לא יודע, לא מתחנן, גם כבר לא אלוהים אנא עשה משהו אלוהים, אולי רק אמא אמאלה אמא שלי מאמא...

(חכו, ילדים, חכו, והלוא זה גם יגמר פעם. תמיד בסוף זה נגמר. אם תצאו ואם לא תצאו מזה אי פעם, וכנראה שלעולם לא...)

השמים למעלה דוממים. אבל הריקוע השלם שלהם, האפור, המוצק – כאילו נתפרט כעת למיליוני ריחושים אדים, פניניים וגבוהים גבוהים. כאלה היו שמי אוסטרליץ שנתגלו לנסיך אנדריי, כמדומה, בולקונסקי? כשאתה פצוע והמוות בא. מוות. מלה.

ואילו שם למעלה אין כל זה ולא קיים כל זה... ואתה כולך ואתם כולכם רק עסק קטן וחסר ערך מול הדבר הענקי האדיר והזורח ביפעת הכוכבים החוגגת הזאת... וגם אפילו אם עברו דרכם נשמות אך זה עתה, ממריאות להן מן הארץ זו אחר זו, נבוכות וחסרות ישע, ולפעמים גם הרבה הרבה בבת אחת, ואין בשמים שום הודאה ולא הבנה ולא חמלה וגם לא רצון לדעת. הם לא בשביל זה, כל השמים וכל צבאם. מותם של בני אדם וחייהם אינו עסקם של השמים. הם ישנם בלי לגעת בנו, בלי לדעת עלינו. יפים עד לשיר הללויה.

גילוי אליהו

ויוצאים, בדרך שנעשתה כבר מוכרת כל כך, נמנעים מציר "טליסמה" ואוחזים בציר "טרטור" ואחר כך בציר "עכביש", שממנו פנו והלכו אל החווה הסינית הזאת שלא כל ההולכים אליה שבו ממנה הולכים... ושום זכר, לנשמות שהתעופפו מכאן, יותר מאלף אולי קרוב לאלפיים, לא שלנו ולא שלהם... שום זכר, וגם אי אפשר שיהיה. ואולי גם אין בכלל נשמות. והכל רק גופות, הרבה הרבה גופות של חיים שמתו.

רוהטים כעת לקראת צומת "צח"...

האם זה מוכרח היה להיות, מנגן כעת הפסוק הזה וחוזר כמין מטרד.. העצים הבודדים שחולפים על פניהם אומרים כעת, האם מוכרח היה להיות ככה? רצועת המים המבהיקה מן התעלה אומרת, האם זה מוכרח היה להיות ככה, קבוצת חיילים הממתנינים להסעה או ליציאה מנפנפים ואומרים, האם באמת היה כל זה מוכרח להיות? וגם איזה שיממון של עייפות.. אומר, האם זה היה מוכרח להיות ככה? באמת?

..עד שזה מנגן כעת סביב, אלוהים, האם כל זה מוכרח היה להיות? באמת?

נכנסים כעת לעיר סואץ. עיר רפאים ריקה... כמו מרעש הם נסו ממנה או משיטפון...

ופתאום ויש פה בית גדול עם מרפסות גדולות מחופות בוגנביליה
אדומה...ולמטה מתחת למרפסות...פזורות כורסאות פאר...ובאחת מהן יושב
מישהו ורק זולל ענבים לבנים...
הו, אורחים, הוא אומר בלי לזוז...
ואז מתרחש משהו. כי מישהו מרים ראשו ורואה משהו, ואז חשמל בא בו, והוא
מנתר ממקומו, מנתר ועומד, עומד וקופץ, קופץ ורק, אה, הוא צווח, הה,
ובא ולוקח ופורש זרועות גדולות...ומתנפל לחבק, לחבק ולחבק
איזה יופי, הוא צועק, השודד הגדול הזה שיער ראשו ושפמו השחורים
מעורבים זה בזה לשיח שחור ופרוע אחד...
ואולי גם היה יוצא כעת במחול ורק צועק לכולם סביב תראו, בואו תראו, הוא
צועק...
והוא כעת לגמרי מין בחור שודד לגמרי לא מזוהה ובלתי דומה
לשום.....אבל זה דווקא הוא, ממש הוא, תראו אותו, הוא הוא, זה אליהו,
הנה הוא, וזה הוא אליהו שמחייך אלינו,
שלום אליהו.